

Iz življenja DKPS

Podelitev Slomškovi priznanj 2009

"Moder in priden šolnik človeškemu rodu veliko več koristi kakor najslavnejši vojskovodja ..." Letošnji Slomškovi nagrajenci so se pogumno bojevali na vseh stopnjah izobraževanja in za seboj pustili trajne sledi v srcih mnogih. V imenu DKPS so bili 26. septembra 2009 razglašeni za prejemnike Slomškovih priznanj za leto 2009:

- Za delo na vseh področjih vzgoje in izobraževanja dr. Peter Vencelj,
- za delo na področju kateheze Jože Bertoncelj,
- za delo na področju osnovnega šolstva in kateheze prof. Božena Vesel.

Dr. Peter Vencelj je bil rojen 1939 v Stražišču pri Kranju. V Ljubljani je diplomiral leta 1963 iz tehnične fizike. V učiteljske vrste je stopil leta 1968 na oddelku za matematiko in fiziko Fakultete za naravoslovje in tehnologijo kot asistent pri prof. dr. Antonu Kuhlju, postal docent in redni profesor.

Leta 1985 je prevzel nalogo predsednika Odbora za usmerjeno izobraževanje pri Izobraževalni skupnosti Slovenije in se tako vse do ustavnih sprememb 1989 ukvarjal z nalogami in težavami celotnega izobraževanja v Sloveniji. Tako ni naključje, da je kot dober poznavalec področja leta 1990 postal v prvi slovenski vladi minister za šolstvo in šport. V tem času so se v naš šolski prostor vrnile gimnazije, privatne šole so dobile javna pooblastila. Ves čas je poudarjal dvojno poslanstvo šole: vzgojo in izobraževanje ter pravico staršev, da odločajo o vzgoji svojih otrok. Boril se je za kvalitetno šolo, neodvisno od politike in ideologij, katere temelj naj bi bil učitelj.

V svojem prizadevanju za vsesplošno izobraževanje je izjemno zaslužen za razvoj izobraževanja odraslih v Sloveniji med drugim za ustanovitev Andragoškega centra Slovenije leta 1991, prve razvojne in raziskovalne ustanove za izobraževanje odraslih v Sloveniji, leta 1991. Tudi po upokojitvi 1998 njegova podpora izobraževanju odraslih ni prenehala. Kot predsednik društva Slovenskih katoliških izobražencev je začel razvijati izobraževanje odraslih v Socialni akademiji pod okriljem društva.

Po padcu Demosove vlade ga ob delu na fakulteti politika ni več zanimala, vendar je leta 1993 sprejel izziv in postal državni sekretar na Ministrstvu za zunanje zadeve, kjer je bil zadolžen za Slovence izven matične domovine. Njegovo delo je bilo tako uspešno, da ga še danes vabijo na vse pomembne manifestacije, kot upokojenec pa še vedno brezplačno vodi ekskurzije v dežele, kjer moramo spodbujati slovenstvo.

Dr. Peter Vencelj je aktiven tudi na drugih področjih. Od leta 2007 je predsednik Društva slovensko - avstrijskega prijateljstva, predstojnik Malteškega viteškega reda v Sloveniji, aktiven član ŽPS in DPKS.

Dr. Peter Vencelj je bil med tistimi, ki so na pragu slovenske pomladi razmišljali o prihodnosti slovenske šole, kako bi k spremembam svoj delež lahko prispevali tudi sami in zato ustanovili Društvo katoliških pedagogov Slovenije. V DKPS je bil član Strokovnega sveta, član Častnega razsodišča in zadnja leta član Komisije za Slomškova priznanja.

Navedena obrazložitev še zdaleč ne zajema vseh dejavnosti in zaslug dr. Petra Vencelja, kar pa tudi ni potrebno. Ni samo velik znanstvenik, odličen pedagog, mislec in intelektualec, temveč tudi kristjan, ki ne zapravlja svojih talentov.

Jože Bertoncelj se je rodil v Ljubljani 5. julija 1925. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju, srednjo v Kranju, klasično gimnazijo pa v Celovcu, kjer je tudi maturiral v nemškem jeziku. Med drugo svetovno vojno je bil skupaj s sošolci izseljen, med drugim tudi v Normandijo.

Ta izkušnja je bila odločilna za njegovo nadaljnje življenje. Po vrnitvi 1945. leta je naredil v Kranju na gimnaziji še slovensko maturo in se na ljubljanski univerzi vpisal na fakulteto za elektrotehniko. Po opravljenih izpitih za štiri semestre se je vpisal na Teološko fakulteto v Ljubljani in vstopil v semenišče. 29. junija 1951 je bil posvečen v duhovnika. Kot kaplan je deloval v različnih župnijah ljubljanske škofije. Leta 1961 je postal župnik v Kosezah in tam ostal do upokojitve. Aktiven je bil tudi na medškofijskem področju. Leta 1957 je postal član škofijskega katehetskega sveta v ljubljanski škofiji in njegov tajnik. 1960. leta je sodeloval pri ustanovitvi medškofijskega katehetskega sveta na Sveti Gori pri Gorici in bil dolgo njen član. Jože Bertonec je bil izredno dober pedagog. Pri urah je uporabljal najmodernejše aktivne metode. Svoje znanje je prenašal na številne generacije študentov teologije, ki so pri njem hospitirali.

Je avtor in soavtor učbenikov za verouk. Bil je pobudnik in ustanovitelj otroške verske revije Mavrica, ki je izhajala najprej kot priloga Družine, pozneje pa je postala samostojna otroška revija, ki še danes izhaja. Svoja študijska dognanja in izkušnje je objavljala v različnih strokovnih knjigah, največ pa v reviji Cerkev v sedanjem svetu.

Jože Bertonec je bil zavzet, navdušen katehet, ki je oznanjal z žarom svoje biti in hkrati temeljito študiral ter pri svojem poučevanju upošteval dognanja katehetske, pedagoške, psihološke in teološke znanosti. Bil je vključen v ekipo takrat vodilnih slovenskih katehetov in tako sodeloval pri pokoncilski prenovi verouka – kateheze na Slovenskem in bil pospeševalec njenega razvoja in prenove tudi z različnimi strokovnimi deli.

Božena Vesel je bila rojena 22. decembra 1937 v Kočevju, kjer je obiskovala osnovno šolo in gimnazijo. Šolanje je nadaljevala na Filozofski fakulteti v Ljubljani, smer zgodovina. Po uspešno zaključenem študiju se je zaposlila kot profesorica zgodovine v osnovni šoli.

Službovala je v različnih krajih Slovenije, najdlje v Kočevju, kjer tudi prebiva.

Pedagoško delo je opravljala dosledno in natančno. V učencih je znala vzbuditi zanimanje za predmet. Znala pa je prisluhniti tudi njihovim težavam. Razumela je stiske in jih pomagala odpravljati. To počne še danes kot katehistinja v župniji Kočevje, kjer od leta 2003 poučuje verouk, pripravlja otroke za Slomškovo bralno priznanje, vodi otroške procesije pri božični devetdnevnic, bere otroške šmarnice, pripravlja otroke za razne prireditve, je vestna bralka beril, aktivna članica župnijskega pastoralnega sveta in predstavnica dekanijskih pastoralnih svetov v škofiji. Obiskuje biblično skupino in ima opravljen dopisni biblični tečaj.

Kljub težkim časom in zelo izpostavljenemu pedagoškemu poklicu je obdržala vero, prepoznavno krščansko držo in stik s Cerkvijo. Ostala je prijazna, skromna in odprta za sočloveka, s številnimi obveznostmi in življenskimi preizkušnjami. Tako otrokom kot njihovim staršem in faranom je bila in je še vedno svetel vzgled krščanske vere in njena pričevalka.

Ko je leta 1993 ustanovljena kočevsko - ribniška območna skupnost DKPS, se je takoj včlanila in že od prvega leta dalje aktivno prispeva k njeni dejavnosti. Vsako leto soorganizira strokovne ekskurzije in odlično vodi zgodovinski del poti. Ob njenem jasnem in z različnimi legendami popestrenem posredovanju zgodovine smo spoznali že mnogo krajev širom po Sloveniji, Italiji in na Avstrijskem Koroškem. Zadnja dva mandata opravlja v društvu delo tajnice območne skupnosti.

Božena Vesel je s svojim dosedanjim delom vseskozi pozitivno vplivala na razvoj vzgoje in izobraževanja osnovnošolskih otrok, jim s svojim zgledom posredovala krščansko etične vrednote, zato je vredna kandidatka za pridobitev Slomškovega priznanja.

Podelitev naziva častni član DKPS

Tudi letos je DKPS podelil naziv častni član društva. Ta čast je bila tokrat namenjena slovenistu, učitelju učiteljev, velikemu Slovencu, dr. Janku Čaru. Čar je od vsega začetka član

DKPS. Za več območnih skupnosti je pripravil predavanja, med drugim tudi predavanje o Slomšku.

Dr. Janko Čar je bil rojen 12. februarja 1932 na Tinju pri Slovenski Bistrici. Diplomiral je 1958 leta iz slovenskega jezika in književnosti ter srbohrvaškega jezika in književnosti. Svoje pedagoško delo je začel kot učitelj slovenskega jezika in književnosti najprej v Oplotnici, nadaljeval v Slovenski Bistrici, nato nadaljeval na Pedagoški akademiji, po preimenovanju na Pedagoški fakulteti. Po zagovoru disertacije 1989. leta je bil izvoljen v naziv docenta za slovenski jezik (fonetika, sporočanje, besediloslovje).

Vse svoje življenje je posvetil pedagoškemu, strokovnemu in znanstvenemu delu. Janko Čar je univerzitetni učitelj, ki posreduje svoje znanje ne le po programu jasno in razumljivo, ampak tudi z izrazito osebno noto, ki je odlika ustvarjalnih pedagoških osebnosti. Prav ta lastnost mu pomaga pritegniti študente tudi pri prenapolnjenih predavanjih in seminarjih. Že tri desetletja sodeluje pri permanentnem izobraževanju učiteljev slovenščine tako v Mariboru kot tudi v drugih središčih, vsako leto sodeluje na seminarju za slovenske učitelje iz Porabja na Madžarskem, predaval pa je tudi že tržaškim in koroškim učiteljem na njihovih izpopolnjevalnih seminarjih.

Strokovno delo Janka Čara je posvečeno kulturi izražanja, stilistiki, stavčni fonetiki, interpretaciji besedil in slovenščini v javni rabi. Že njegove prve objave so posvečene slovenščini v šoli in javnem življenju, pisal je o kulturi ustnega in pisnega izražanja študentov. Idejni vrednostni sistem, ki deluje znotraj njegove kritike (pa tudi njegovih lastnih literarnih stvaritev), je humanizem, utemeljen na skrbi za moralne in socialne odnose med ljudmi, ob tem pa kaže še posebno prizadetost nad usodo zamejskih Slovencev.

Ob strokovni in znanstveni usmeritvi Janka Čara je pomembno tudi njegovo literarno ustvarjalnost. Zelo uspešni so bili njegovi recitali iz Cankarjevih in Župančičevih del. Številni njegovi verzi so vklesani v spominske objekte na Štajerskem in Idrijskem, njegove lirske pesmi, objavljene v različnih revijah, pa izžarevajo bogastvo notranjih doživetij, ranjenih čustev, miselnih prebliskov.